

Hodan Dede

– M. Soyek · 15 Kasım 2017

(Fotoğraf temsilidir)

Âdem sırtını yaşlı meşenin kabukları nasırlaşmış gövdesine dayadı. Çimenlerin üstüne bir gazete sayfası serdi. Yayı yapmak ateş yakmak için kullanılır diye yanına bir iki gazete almıştı. Çantasından peynir, domates ve esmer köy ekmeği çıkardı. Bir parça ekmek arasına peynir sıkıştırıp Köpüş'ün önüne bıraktı. Domatesi bir kâğıt peçeteyle sildikten sonra çakısıyla dörde böldü. Bir parça ekmek kopardı, üstüne bir tutam tulum peyniri yerleştirip ağzına attı; ardından bir dilim olgun domatesi lüpletti. Gel keyfim gel... Afiyet olsun!

- Bu kadar az masrafla böylesine saf ve böylesine gerçek tatlar alabildikten sonra pahalı mutfak zevkleri özlemlerle nasıl aranır ki? Öyle değil mi Köpüş? Yalandığına göre, aynen!

-Hav Hav!

-Tamam, bir peynir ekmek daha yapıyorum sana.

Âdem domates peynirin tadını çıkartırken köpeği tok bir "hav!" çeker.

-Hav!

Ardından bir insan seslenir.

-Selamünaleyküm genç!

Âdem sesin çıktığı orman yoluna dönünce bir boz eşek ve yaşlı bir köylü gördü.

-Aleykümselam dede, buyur!

Adam yanaşırken kasketini çıkarır.

-Bereketli olsun; yolculuk nire böyle?

-Yolların bittiği yere kadar.

-Öyle deme, Allah'a kadar de. Sen bitersin, yol bitmez.

-Hele otur dede sen nereye gidersin.

-Ben her yarım günü böyle eşeğimle dolaşarak geçiririm. Birkaç çalı çırpı, mantar toplar öyle dönerim eve. Hele bir de kestane zamanı geldi mi pek bir keyiflenirim. Allah'ın benim için sakladığı rızıkları toplarım. Hodan da toplarım. Şimdi yok emme bahar başlarken çok hodan olur buralarda.

-Kaynanan seviyormuş dede, gel otur; köpeğe aldırma, çok usludur; adı da Köpüş.
-Sahiden severdi be rahmetli beni. Dur ben de ekmeğimi getireyim bari.

Yaşlı adam eşeğinin semerine astığı heybeden iki gözleme çıkardı.

“Cevizli yumurtalıdır ha, adamı tok tutar” dedikten sonra gözlemenin birini kulağından koparıp köpeğin önüne attı. Köpek gözlemeyi kokladı ama yemedi. Âdem, “hadi ye Köpüş!” diyerek işaret parmağıyla gözleme parçasına dokundu. İzin çıktığını anlayan Köpüş gözlemeyi bir kapışta mideye indirdi. Dede diğer bütün olan gözlemeyi Âdem’e uzattı.

-Sağ ol dede, ben doydum.
-Sonra yersin genç adam, ikramdır; arkandan ağlar. Hele sen de şunun arasına bir parça peynir koy bana ver. Benim adım Rüştü; Hodan Rüştü derler bana. Bu dağdan benden çok hodan toplayan olmadı daha. Hele sen de adını bir bahşet bakim?
-Adım Âdem. Emekliyim; bekârım; ruhumu gezdiriyorum, aklımı emziriyorum.
-Şatafatlı sözler bunlar. Dikkat et ki, ruhunu geride bırakıp koşan akıl atlarından olmayasın.

Âdem çakısıyla peynirden bir parça kesti, iki dilim domatesle birlikte gözlemenin üstüne koyup dedeye verdi.

-Dede sen kaç yaşındasın?
Dede hemen cevap vermedi. Ağzındaki lokmayı çiğneyip yutunca, “Seksen iki” dedi. “Yerken konuşmayı sevmem”, diye de ekledi.
-Maşallah ya, hiç göstermiyorsun!

Dede cevap vermedi; her lokmasını sanki leziz bir kuyu kebabından didiklermiş gibi yavaş hazlarla çiğneyip yutuyordu. Yemesi bitince eliyle göbeğine yumuşakça vurup konuştu.

-Gönlüne bereket. Konuşmaya zaman bol, hep konuşuruz zaten; ancak dilinde bir lezzet kaydırıyorsan konuşarak onu ürkütmeyesin. Peynirin tuzu yerinde, yağı kıvamında; sıcakta çabuk acır, çok bekletmeyesin.
-Yok, fazla değil zaten. Yahu dede sen ne yer içersin, bu yaşta maşallah elindeki baston gibi dimdiksin?
-Buldukça Allah vergisi nimetlerden yerim. Aslında insanın yediği içtiği önemli olsa da, daha önemlisi hareket içinde iyilik ve sevgiye niyetli basit arzularla yaşayabilmektir.
-Ben de şehrin bencil tüketim tutkularından kaçtım buralara.
-Aradığın her neyse umarım bulursun. Yerken aklıma gelen bir hikâyeye diyeyim sana. Bir gün sormuşlar erenlerden birine; “Sevginin diliyle konuşanlarla, onu yaşayanlar arasındaki fark nedir?” diye. “Bakın göstereyim” demiş derviş eren:

Önce sevgiyi dillendirmede yetenek yarıştıran söz ustalarını çağırarak onlara bir sofraya hazırlamış. Hepsi oturmuşlar yerlerine. Derken dumanı üstünde et suyuna çorbalar gelmiş ve arkasından da derviş kaşıkları denilen bir metre boyunda kaşıkları ozanların ellerine tutuşturmuşlar. O zamanlar herkes kaşığı kuşağında taşımış. Ozanlar, kendi kaşıklarına davranınca Eren derviş, “Bu bir sınamadır; kaşıkları değiştirmeyesiniz” demiş. “Peki” demişler ve bir metrelik kaşıklarla ortadaki çorbadan içmeye teşebbüs etmişler. Fakat o da ne? Kaşıklar uzun geldiğinden bir türlü döküp saçmadan ağızlarına götüremiyorlar. En sonunda bakmışlar beceremiyorlar, öylece aç kalkmışlar sofradan. Bunun üzerine, “Şimdi de...” demiş ermiş derviş, “...sevgiyi gönül ikramı yapmış gönlü sebil dervişleri sofraya çağıralım.”

Yüzleri güleç, bakışları yumuşak, şefkatle konuşan, gönül kapıları yıkık dervişler gelip oturmuşlar sofraya.

“Buyurun” deyince, her biri uzun saplı kaşığı çorbaya daldırıp karşısında oturana ikram ederek çorbalarını içmişler. Böylece her biri diğerini doyummuş ve şükrederek kalkmışlar sofradan.

“İşte böyle”, demiş derviş eren; “Kim ki başkasının açlığını hisseder de onu doyurmaya yeltenir ve o da başkası tarafından doyurulursa sevgiyle yaşanmış olur. Şüphesiz sevgiye duyulan açlık ancak böyle giderilir. Sevgiyi dillendirmek bir yetenek ürünüyken, onu besleyip yaşatmak yüce bir erdemdir. Şunu da unutmayalım ki, gönül pazarında alan değil, her zaman veren kazançlıdır...”

-Hayatı sahiplenmek yerine dostça paylaşabilseydik hepimize yeterdi yani.

-Paylaşmak yetmez. Hayatı korumak ve hayata kaynak üretmek de gerekir.

-Yahu dede, sen filozof olmuşsun be!

-Felsefe yapmak için filozof olmaya gerek yoktur. Benim gibi bir ihtiyarı sofranda ağırlayıp dinleme sabrı göstererek gönül kapından bir menteşe sökmüş oldun. Daha çok yolun var amma Mevlana'dan sandığım şu deyişi yüklenbilirsen yolların kısılacaktır.

Her ne istiyorsan kendinde ara

Canının içinde bir can saklı, onu ara

Gönül dağının içinde bir hazine saklı, onu ara

Eğer Mevla'ya yürüyen ermiş arıyorsan

Onu yolda değil nefsin kastında ara...

-Hadi bakalım benden bu kadar; yolcu yolunda gerek.

-Dede ya, süpersin! Uğurlar ola!

*

Muharrem Soyek